

Protokół z III posiedzenia Komitetu Monitorującego
Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze” w dniu 11 stycznia 2017 r.

W III posiedzeniu Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze” wzięły udział następujące osoby:

- 1) **Pan Marek Gróbarczyk**, Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej – Przewodniczący Komitetu Monitorującego,
- 2) **Pan Janusz Wrona**, Dyrektor Departamentu Rybołówstwa (MGMiZS),
- 3) **Pan Piotr Jasina**, Dyrektor Biura Prasowego (MGMiZS),
- 4) **Pani Anna Malinowska**, naczelnik Wydziału Rybołówstwa Morskiego, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 5) **Pan Adam Sudyk** – naczelnik Wydziału Rybacktwo Śródlądowego, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 6) **Pan Piotr Słowik**, naczelnik Wydziału Rynku i Przetwórstwa Rybnego, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 7) **Pani Jolanta Perkowska**, naczelnik Wydziału Lokalnych Strategii Rozwoju, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 8) **Pani Anna Wasilewska**, starszy specjalista w Wydziale Lokalnych Strategii Rozwoju, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 9) **Pani Edyta Kosobucka**, naczelnik Wydziału Kontroli i Monitorowania Wykorzystania Funduszy Pomocowych, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 10) **Pani Marta Szulfer**, naczelnik Wydziału Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 11) **Pani Eliza Gmur-Kosińska**, starszy specjalista w Wydziale Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 12) **Pan Tomasz Owczarek**, starszy specjalista w Wydziale Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 13) **Pani Aleksandra Jutkiewicz**, starszy specjalista w Wydziale Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 14) **Pan Paweł Łazarski**, specjalista w Wydziale Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego,
- 15) **Pan Mariusz Kosiński**, specjalista w Wydziale Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 16) **Pan Sylwester Włoch**, specjalista w Wydziale Rybołówstwa Morskiego, Departament Rybołówstwa MGiMiZS,
- 17) **Pan Karol Stein**, Departament Rybołówstwa, MGiMiZS;
- 18) **Pani Isabelle Garzon**, Head of Unit C2 Structural Support, Atlantic, North Sea, Baltic Sea and Outermost Regions, DG MARE, Komisja Europejska;
- 19) **Pani Agnieszka Korbel**, Programme Manager – EU Policies (Komisja Europejska),
- 20) **Pani Katarzyna Krzywda**, Dyrektor Departamentu Gospodarki Morskiej, MGiMiZS,
- 21) **Pani Iwona Chrzastowska**, główny specjalista w Wydziale Polityki Morskiej, Departament Gospodarki Morskiej, MGiMiZS,
- 22) **Pani Edyta Żabicka**, naczelnik Wydziału Polityki Morskiej, Departament Gospodarki Morskiej, MGiMiZS;
- 23) **Pani Joanna Wojtkowska**, naczelnik Wydziału Europy Północnej, Departament Polityki Europejskiej (Ministerstwo Spraw Zagranicznych),
- 24) **Pan Tomasz Tereskiewicz**, Dyrektor Departamentu Wsparcia Rybacktwo, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- 25) **Pan Bartłomiej Kandziak**, naczelnik w Departamencie Wsparcia Rybacktwo, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- 26) **Pani Joanna Tańska**, Zastępca Dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej, Ministerstwo Finansów
- 27) **Pani Agnieszka Mazurek**, naczelnik Wydziału Certyfikacji Programów Europejskich, Departament Instytucji Płatniczej. Ministerstwo Finansów,
- 28) **Pani Rita Kameduła – Tomaszewska**, Radca Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;

- 29) **Pan Piotr Miąsek**, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
 - 30) **Pan Jarosław Rzepa**, Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego,
 - 31) **Pan Robert Karpeta**, Zastępca Dyrektora Wydziału Terenów Wiejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,
 - 32) **Pani Dorota Mitros**, naczelnik Wydziału Rybołówstwa Morskiego (OIRM w Gdyni),
 - 33) **Pan Piotr Niewiadomski**, kierownik Wydziału Inspekcji Rybołówstwa (OIRM w Szczecinie)
 - 34) **Pan Tomasz Łuczkiwicz**, OIRM Słupsk;
 - 35) **Pan Andrzej Lirski** (Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie),
 - 36) **Pani Iwona Psuty**, Zastępca Dyrektora Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego w Gdyni,
 - 37) **Pan Maciej Karaś** (Zarząd Portu Morskiego w Ustce Sp. z o.o.),
 - 38) **Pani Justyna Zajchowska**, Fundacja WWF Polska,
 - 39) **Pan Emil Remisz** (Północnoatlantycka Organizacja Producentów Sp. z o.o.),
 - 40) **Pan Andrzej Piątak** (Polskie Stowarzyszenie Przetwórców Ryb),
 - 41) **Pan Ziemowit Pirtań** (Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych),
 - 42) **Pani Anna Pyć** (Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych),
 - 43) **Pan Marek Trzcieliński** (Związek Producentów Ryb – Organizacja Producentów),
 - 44) **Pan Andrzej Abramczyk** (Związek Producentów Ryb – Organizacja Producentów),
 - 45) **Pan Mirosław Purzycki**, Prezes Organizacji Producentów Ryb Jesiotrowatych,
 - 46) **Pan Marcin Jodko** (Krajowa Izba Producentów Ryb w Ustce),
 - 47) **Pan Adam Jakubiak** (Krajowa Izba Producentów Ryb w Ustce),
 - 48) **Pan Rafał Bocheński** (Darłowska Grupa Producentów Ryb i Armatorów Łodzi Rybackich),
 - 49) **Pan Paweł Koziół** (Stowarzyszenie Rybaków Łodziowych „Mierzeja”),
 - 50) **Pan Grzegorz Hałubek** pełnomocnik d/s rybołówstwa Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.
 - 51) **Pan Zbigniew Gajewski** (Stowarzyszenie Rybaków Łodziowych Mierzeja),
 - 52) **Pani Małgorzata Chinc** (Stowarzyszenie Rybaków Łodziowych Mierzeja),
 - 53) **Pani Henryka Palusińska** (Wolińskie Stowarzyszenie Rybaków),
 - 54) **Pani Agnieszka Tasarz** (Wolińskie Stowarzyszenie Rybaków),
 - 55) **Pani Katarzyna Wysocka** (Środkowopomorska Grupa Rybacka),
 - 56) **Pan Jerzy Wysoczański** (Związek Rybaków Polskich w Ustce),
 - 57) **Pan Daniel Lessnau** (Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka),
 - 58) **Pan Jakub Roszuk** (LGR Opolszczyzna),
 - 59) **Pan Arkadiusz Lewicki** (Związek Banków Polskich),
 - 60) **Pani Anna Wydrzyńska – Czosnyka** (Związek Banków Polskich),
 - 61) **Pan Andrzej Muter**, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
 - 62) **Pan Marcin Ruciński**, Baltic and Nord Sea Coordinator, Organizacja LIFE (Low Impact Fishers of Europe).
-

**Przebieg III posiedzenia Komitetu Monitorującego Program Operacyjny
„Rybacko i Morze”, 11 stycznia 2017 r.:**

Trzecie posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybacko i Morze” otworzył Przewodniczący Komitetu Monitorującego, **Pan Marek Gróbarczyk**, Minister Gospodarki Morskiej i Żegluga Śródlądowej.

Pan Minister Marek Gróbarczyk przywitał przybyłych gości na III posiedzenie Komitetu Monitorującego, członków Komitetu Monitorującego oraz przedstawicieli Komisji Europejskiej, Panią Isabelle Garzon oraz Panią Agnieszkę Korbel. Podkreślił, iż Pani Isabelle Garzon uczestniczy po raz pierwszy w posiedzeniu Komitetu Monitorującego z ramienia Komisji Europejskiej. Poinformował, iż posiedzenie Komitetu Monitorującego będzie dotyczyło zamknięcia PO RYBY 2007 – 2013. Dodał, iż w 2017 r. priorytetem jest zapewnienie, aby PO RYBY 2014 – 2020 służył rozwojowi rybołówstwa i akwakultury. W następnej kolejności, Pan Minister Marek Gróbarczyk poruszył temat sztormu, który spowodował ogromne straty na Pomorzu. Podniósł, iż przygotowywane są inspekcje mające na celu dokonanie oceny skutków sztormu oraz działania naprawcze rekompensujące straty. Działania te mają na celu poprawę bezpieczeństwa pracy rybaków. Następnie, Pan Minister przekazał głos Panu Januszowi Wronie, Dyrektorowi Departamentu Rybołówstwa.

Pan Dyrektor Janusz Wrona poprosił zebranych gości o zgłoszenie ewentualnych uwag do agendy posiedzenia Komitetu Monitorującego (uwagi nie zostały zgłoszone). Następnie poinformował, iż z agendy Komitetu Monitorującego zostanie usunięty punkt dotyczący rozpatrzenia przez Komitet Monitorujący projektu uchwały w sprawie zmiany kryteriów wyboru operacji dla Priorytetu Unii 1 w zakresie działania efektywność energetyczna i łagodzenie skutków zmiany klimatu w ramach artykułu 41 ust. 1 lit. a oraz artykułu 44 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 508/2014. Punkt ten został usunięty ze względu na uwagę zgłoszoną przed posiedzeniem Komitetu Monitorującego przez przedstawicieli KE obecnych na posiedzeniu Komitetu Monitorującego. Pan Dyrektor Janusz Wrona dodał, iż uchwała ta będzie mogła być przedmiotem posiedzenia Komitetu Monitorującego po wejściu w życie zmiany Programu Operacyjnego.

Kworum posiedzenia Komitetu Monitorującego zostało zapewnione: 41 członków KM obecnych przy łącznej liczbie 45 członków Komitetu Monitorującego.

Głosowanie nad przyjęciem agendy III posiedzenia Komitetu Monitorującego:

Wynik głosowania:

- wszyscy członkowie obecni na posiedzeniu KM przyjęli Agendę posiedzenia Komitetu Monitorującego.

Pani Marta Szulfer, naczelnik Wydziału Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego MGMIŻS przedstawiła informację na temat przyjęcia protokołu z II posiedzenia Komitetu Monitorującego mającego miejsce w dniach 21 – 22 marca 2016 r. Pani Marta Szulfer poinformowała, iż wszystkie uwagi zgłoszone przez członków Komitetu Monitorującego do treści protokołu, poza jedną zgłoszoną przez Pana Emila Remisza z PAOP, zostały uwzględnione, a ostateczna treść protokołu została rozesłana drogą elektroniczną do członków Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybacko i Morze”.

Pani Isabelle Garzon (KE) przywitała się z osobami przybyłymi na III posiedzenie Komitetu Monitorującego. Poinformowała, iż jest szefową nowego Wydziału w DG MARE. Wydział ten odpowiada obecnie za 15 państw członkowskich Unii Europejskiej. Pani Isabelle Garzon podkreśliła, iż podczas posiedzenia KM chciałaby porozmawiać na temat tego jak KE postrzega swoje zadania w nowym roku, a także poruszyć temat zadań członków KM. Dodała, iż KE popiera słowa Pana Ministra Marka Gróbarczyka, że w 2017 r. musi rozpocząć się realizacja Programu Operacyjnego, aby

mogły być odniesione korzyści z EFMR. Wszelkie podjęte wcześniej działania, takie jak przyjęcie ustawodawstwa muszą przynieść jak największe korzyści w tym roku. Członkowie KM muszą być zaangażowani w realizację Programu Operacyjnego. Reprezentują oni wiele branż i sektorów związanych z rybnictwem i przetwórstwem ryb. Członkowie KM muszą wykorzystać swoją pozycję, aby upowszechnić wiedzę na temat EFMR. W przypadku perspektywy finansowej 2007 – 2013, w krajach gdzie członkowie KM byli aktywni, dany Program Operacyjny w ramach EFR odnosił sukcesy. Członkowie KM we współpracy z Instytucją Zarządzającą powinni oceniać realizację Programu Operacyjnego pod kątem osiągania przez Program zakładanych rezultatów. Przedstawicielka KE zaproponowała, aby członkowie KM stanowili radę nadzorczą Programu Operacyjnego. Dodała, iż chodzi przede wszystkim o wymienianie się doświadczeniami między branżami, aby realizacja Programu Operacyjnego przynosiła jak największe efekty.

Pan Dyrektor Janusz Wrona wyraził nadzieję, iż KE będzie wspierać Instytucję Zarządzającą we wszystkich zamierzeniach. Następnie **Pan Dyrektor Janusz Wrona** poprosił **Panią Martę Szulfer (MGMiŻS)** o przedstawienie informacji na temat uchwał przyjętych przez Komitet Monitorujący w trybie obiegowym.

Pani Marta Szulfer (MGMiŻS) poinformowała, iż w trybie obiegowym zostały przyjęte następujące uchwały:

- 1) uchwała z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru operacji do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) z zakresu pomocy technicznej z inicjatywy państw członkowskich w ramach artykułu 78 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego;
- 2) uchwała z dnia 12 kwietnia 2016 r. zatwierdzająca uchwałę Prekomitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybnactwo i Morze” nr 22/2015 z dnia 24.08.2015 r. w sprawie zaopiniowania regulaminu konkursu na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w zakresie kryteriów wyboru LSR zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem społeczności;
- 3) uchwała nr 47/2016, zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu pracy Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybnactwo i Morze”.

Następnie, **Pan Dyrektor Janusz Wrona** poprosił **Panią Edytę Kosobucką**, naczelnika Wydziału Kontroli i Monitorowania Wykorzystania Funduszy Pomocowych MGMTiŻS, o przedstawienie projektu uchwały Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybnactwo i Morze” w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania Końcowego z realizacji Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybnictwa i nadbrzeżnych obszarów rybnackich 2007 – 2013”.

Pani Edyta Kosobucka (MGMiŻS) poinformowała, iż dane zawarte w Sprawozdaniu zostały przedstawione w dwojaki sposób. W I rozdziale dotyczącym Przeglądu realizacji Programu Operacyjnego według osi priorytetowych, zostały zawarte dane w złotówkach przeliczone przez jeden kurs euro za cały okres programowania. Jest to czysto sprawozdawczy rozdział. Dane te będą się różnić od danych przedstawionych w informacji finansowej w euro. W rozdziale 4.3 są przedstawione dane faktycznie po kursach euro, po których zostały poświadczony wydatki przedstawiane w punkcie 4. **Pani Edyta Kosobucka (MGMiŻS)** poinformowała, iż w rozdziale 4.3: Informacje finansowe została zawarta informacja na temat wydatkowania środków finansowych w ramach PO RYBY 2007 – 2013, tj. na poziomie 96,52 % przyznanej alokacji. Nie ma jeszcze przedstawionego ostatecznego poświadczenia salda końcowego, ponieważ nie zostało jeszcze wysłane do KE. Jednocześnie, trwa oczekiwanie na dokument z ARiMR. Na dzień 15 stycznia będzie wiadomo jaka kwota ostatecznie zostanie poświadczona do Komisji Europejskiej.

Do Sprawozdania została zgłoszona jedna uwaga przez Instytucję Certyfikującą (Ministerstwo Finansów). Uwaga została uwzględniona. W załączniku nr 2, zgodnie z sugestią Instytucji Certyfikującej, została wprowadzona kwota wnioskowana przez tę Instytucję.

Pani Isabelle Garzon (KE) wyjaśniła dlaczego podczas posiedzenia Komitetu Monitorującego omawiane są sprawy związane z zamknięciem perspektywy finansowej za lata 2007 – 2013. Zaznaczyła, że pomimo zakończenia działalności Komitetu Monitorującego dla PO RYBY 2007 – 2013, w ramach Europejskiego Funduszu Rybackiego na lata 2007 – 2013 pozostały jeszcze działania, które należy zakończyć. Ponadto, został przewidziany ostateczny termin dla państw członkowskich na złożenie dokumentów rozliczeniowych do KE (31 marca 2017 r.). Projekty w ramach EFR miały być realizowane do końca 2015 r. W związku z tym, Instytucja Zarządzająca oraz Instytucja Certyfikująca zbierały dokumenty dotyczące kwestii rozliczeń, aby móc dysponować gotowym rozliczeniem z KE. Sprawozdanie jest jednym z 3 sprawozdań, które wszystkie państwa członkowskie muszą złożyć do KE. Drugie sprawozdanie jest przygotowywane przez Instytucję Certyfikującą, a następne przez Instytucję Audytową. Jeżeli ww. sprawozdania będą zgodne, to wówczas KE będzie mogła zamknąć realizację PO RYBY 2007 – 2013. Przedstawicielka KE zachęciła Instytucję Zarządzającą do współpracy z pozostałymi Instytucjami, aby sprawozdania były kompatybilne ze sobą, gdyż w innym wypadku KE odeśle sprawozdania. Uświadomiła też członkom Komitetu Monitorującego, iż w wyniku analizy Sprawozdania przez KE, dane w nim zawarte ulegną zmianie. Jeżeli chodzi o kwestie finansowe, KE wypłaciła Polsce 95 % alokacji w ramach EFR. Pozostałe 5% nie zostało wypłacone. KE może ewentualnie dokonać potrąceń, jeżeli nie zgodzi się z dokonanymi wydatkami w danym państwie członkowskim.

Pani Edyta Kosobucka (MGMiZŚ) zaznaczyła, iż IZ ma świadomość tego, że są trzy dokumenty dotyczące zamknięcia PO RYBY 2007 – 2013, które muszą być zgodne ze sobą. Dlatego też, w uchwale został zawarty stosowany zapis: *W celu ujednoczenia wszystkich dokumentów zamknięcia pomocy, Komitet Monitorujący wyraża zgodę na zmianę danych finansowych zawartych w ww. Sprawozdaniu, po jego zatwierdzeniu niniejszą uchwałą.* Pani Edyta Kosobucka dodała, iż IZ będzie przygotowywać dodatkowe poświadczenie salda końcowego. Obecnie jest przygotowany harmonogram zamknięcia PO RYBY 2007 - 2013, wg którego Instytucja Pośrednicząca (ARiMR) przekaze poświadczenie salda końcowego do dnia 15 stycznia 2017 r. Wówczas, IZ będzie pracować nad zamknięciem wszystkich kwestii dotyczących dochodzenia należności. Wtedy też IZ będzie dysponować danymi na temat ostatecznych danych finansowych. Nie ma konieczności zwoływania kolejnego posiedzenia KM, gdyż w uchwale został dodany ww. zapis. Ostateczny tekst Sprawozdania zostanie wysłany do członków KM.

Pani naczelnik Marta Szulfer (MGMiZŚ) poinformowała, iż wspólne z KE zostało przyjęte rozwiązanie polegające na tym, iż Komitet Monitorujący Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze” przejmie funkcje Komitetu Monitorującego PO RYBY 2007 – 2013 w zakresie przyjęcia Sprawozdania Końcowego z realizacji PO RYBY 2007 – 2013.

Pan Jarosław Rzepa, Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego zadał pytanie odnośnie do ewentualnego zastosowania trybu obiegowego w przypadku zmian w uchwale dotyczącej Sprawozdania.

Pani Edyta Kosobucka (MGMiZŚ) poinformowała, iż poprzez ww. zapis w uchwale dotyczącej zatwierdzenia Sprawozdania końcowego z realizacji PO RYBY 2007 – 2013, zastosowano rozwiązanie z SPO Rybołówstwo 2004 – 2006.

Pan Dyrektor Janusz Wrona poinformował, iż podczas posiedzenia Komitetu Monitorującego jest kworum, gdyż na 45 członków KM, na sali jest obecnych 41 członków KM.

Głosowanie nad projektem uchwały Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze” w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania Końcowego z realizacji Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 – 2013”.

- **Uchwała została przyjęta przy 1 głosie wstrzymującym się.**

Pani Isabelle Garzon (KE) zasugerowała, aby podczas następnego posiedzenia Komitetu Monitorującego przedstawić informację na temat osiągnięć Europejskiego Funduszu Rybackiego w Polsce. Prezentacja taka powinna zawierać m. in. liczbę zrealizowanych projektów oraz liczbę utworzonych miejsc pracy w wyniku realizacji poszczególnych osi priorytetowych PO RYBY 2007 – 2013.

Pani Marta Szulfer (MGMiŻŚ) przedstawiła projekt uchwały Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze” zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu pracy Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze”.

Pani Marta Szulfer (MGMiŻŚ) wyjaśniła przyczynę zmiany regulaminu pracy Komitetu Monitorującego. Poinformowała, iż regulamin jest zmieniany m. in. z powodu przyjęcia przez Komitet do spraw Umowy Partnerstwa uchwały, która rekomenduje wszystkim Instytucjom Zarządzającym powołanie grup roboczych ds. efektywności funduszy Unii Europejskiej 2014-2020. Powołanie grup roboczych w ramach Komitetu Monitorującego od strony formalnej będzie możliwe, jeżeli zmianie ulegnie regulamin pracy KM. Pani Marta Szulfer wyjaśniła, iż do Regulaminu został wprowadzony paragraf 3a, dotyczący trybu powoływania grup roboczych oraz składu tych grup. Ponadto, zmienione zostały zapisy regulaminu dotyczące kosztów refundacji podróży i zakwaterowania członków grup roboczych. W projekcie uchwały wprowadzone zostały zapisy w zakresie braku przysługiwania członkom grup roboczych wynagrodzenia za udział w pracach tych grup. Ponadto, dodano zapis, iż w sytuacji jednoczesnego uczestniczenia w posiedzeniu Komitetu lub grupy roboczej członka i zastępcy członka, refundacja przysługuje jedynie członkowi Komitetu Monitorującego.

Głosowanie nad przyjęciem projektu uchwały Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze” zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu pracy Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze”.

- uchwała została przyjęta przy 1 głosie wstrzymującym się.

Pan Dyrektor Janusz Wrona poprosił **Panią Katarzynę Krzywdę, Dyrektora Departamentu Gospodarki Morskiej MGiMiŻŚ** o przedstawienie projektów uchwał z zakresu Zintegrowanej Polityki Morskiej.

Pani Dyrektor Katarzyna Krzywda (MGMiŻŚ) przedstawiła projekt Uchwały Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze” zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia propozycji kryteriów wyboru operacji do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) z zakresu propagowania ochrony środowiska morskiego oraz zrównoważonej eksploatacji zasobów morskich i przybrzeżnych w ramach art. 80 ust. 1 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego

Głosowanie nad projektem ww. uchwały:

- Wszyscy członkowie KM głosowali za przyjęciem uchwały

Następnie **Pani Dyrektor Katarzyna Krzywda (MGMiŻŚ)** przedstawiła projekt uchwały Komitetu Monitorującego zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia propozycji kryteriów wyboru operacji do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) z zakresu

poprawy wiedzy na temat stanu środowiska morskiego w ramach art. 80 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego

Głosowanie nad projektem ww. uchwały:

- Wszyscy członkowie KM głosowali za przyjęciem uchwały

Pan Tomasz Tereszkiwicz, Dyrektor Departamentu Wsparcia Rybactwa ARiMR wygłosił prezentację na temat postępów we wdrażaniu Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze” 2014-2020.

Pan Jerzy Wysoczański (ZRP w Polsce) poinformował, iż podawane w prezentacji terminy dotyczące podpisywania umów o dofinansowanie i wniosków o płatność nie są dotrzymane. Poprosił ARiMR o dotrzymanie terminów i przyspieszenie wypłat dla rybaków w Regionalnych Oddziałach ARiMR.

Pan Adam Jakubiak (KIPR Ustka) zapytał o termin uruchomienia Priorytetu 4. Lokalne Grupy Działania są zaniepokojone tempem prac nad przygotowaniem wniosków, które umożliwiłyby rozpoczęcie prac nad realizacją Programu Operacyjnego. Dodał, iż, uruchomienie Priorytetu 4 jest niezbędne w pogarszającej się sytuacji ekonomicznej w rybołówstwie. Duża grupa osób jest zainteresowana dywersyfikacją zawodu rybaka, co może podnieść stopę życiową rybaków.

Pani Henryka Palusińska (Wolińskie Stowarzyszenie Rybaków) pozytywnie wypowiedziała się o Zachodniopomorskim OR ARiMR, m. in. ze względu na dotrzymanie terminów. Zwróciła się do Pana Dyrektora Wrony z prośbą, aby w 2017 roku w miarę możliwości finansowych, jak najszybciej uruchomić pomoc finansową w ramach tymczasowego zaprzestania działalności połowowej. Zgłosiła postulat, aby jak najszybciej odbył się przegląd stanu nadbrzeży i urządzeń portowych w województwie Zachodniopomorskim. Jeżeli nie zostaną przeprowadzone prace remontowe, to rybacy nie będą mogli wypłynąć na morze.

Pan Jerzy Wysoczański (ZRP w Polsce) poinformował, iż Zachodniopomorski OR pracuje dobrze, natomiast są zastrzeżenia co do prac Pomorskiego OR ARiMR.

Pan Dyrektor Tomasz Tereszkiwicz (ARiMR) poinformował, iż przekaze uwagi do Pomorskiego OR. Podziękował za dobre słowa o Zachodniopomorskim OR ARiMR. W kwestii wypłaty środków w ramach tymczasowego zaprzestania działalności połowowej Pan Dyrektor Tomasz Tereszkiwicz poinformował, iż na rok 2017 nie jest ustalony budżet. Dlatego też, nie mogą być podpisane z ARiMR umowy o finansowanie.

Pan Dyrektor Janusz Wrona poprosił **Panią Jolantę Perkowską**, naczelnika Wydziału Lokalnych Strategii Rozwoju MGMIŻŚ o informację w zakresie realizacji Priorytetu 4.

Pani Jolanta Perkowska poinformowała, iż Priorytet 4 jest częścią instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS). Jest to podejście wielofunduszowe koordynowane na poziomie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dokumentem ustanawiającym RLKS jest ustawa MRiRW o RLKS. Dokumenty wdrożeniowe przygotowywane dla Priorytetu PO RYBY 4 są konsultowane z MRiRW oraz z programami regionalnymi i Funduszem Społecznym. Polska nie jest liderem w Unii Europejskiej jeżeli chodzi o uzyskaną alokację na Priorytet 4, ale też nie jest ostatnia jeżeli chodzi o stan wdrożenia Priorytetu 4. W wielu krajach członkowskich do chwili obecnej nie przeprowadzono lub nie zakończono konkursów na wybór Lokalnych Strategii Rozwoju. W Polsce w 2016 r. zostało wybranych 36 Rybackich Lokalnych Grup Działania (RLGD). Umowy ramowe zostały podpisane w maju 2016 r. We wrześniu 2016 r. weszło w życie rozporządzenie MGMIŻŚ wdrożeniowe do Priorytetu 4. W październiku 2016 r. ukazał się wzór wniosku o dofinansowanie na koszty bieżące i aktywizację. W listopadzie 2016 r. ukazała się umowa dotycząca funkcjonowania RLGD. W tej chwili podpisywane są umowy na funkcjonowanie wybranych RLGD za 2016 r oraz 2017 r. W lutym

2017 r. planowane jest spotkanie z RLKD dotyczące pakietu dokumentów w sprawie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR). Pani Jolanta Perkowska dodała, iż dołożone zostaną starania, aby w pierwszym kwartale 2017 r. zostały ogłoszone konkursy w ramach wdrażania lokalnych strategii rozwoju.

Pan Marcin Jodko (KIPR Ustka) wyraził niezadowolenie odnośnie liczby nadmorskich grup rybackich przy istotnym ograniczeniu środków w ramach Priorytetu 4. Stwierdził, że Rybackie Lokalne Rybackie Grupy Działania włożyły duży wysiłek w opracowanie LSR oraz utrzymywanie biur. Dodał, iż aktualnie kończą się fundusze na funkcjonowanie tych LRGD.

Pani Jolanta Perkowska (MGMiZŚ) poinformowała, iż MGMTiZŚ nie podpisuje umów o dofinansowanie w zakresie funkcjonowania LRGD. Umowy na funkcjonowanie tych grup są podpisywane w samorządach województw. Na tą chwilę zostały podpisane trzy umowy w skali kraju. Wnioski zostały złożone w terminach: do 15 października i do 8 listopada. Zaznaczyła, iż Priorytet 4 jest podejściem oddolnym i funkcjonuje dobrze jeżeli istnieje dobry kontakt pomiędzy LRGD a Samorządem Województwa.

Pan Jarosław Rzepa, Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego poinformował, iż niektóre LGD są już po pierwszych naborach wniosków o dofinansowanie i aktualnie trwa oczekiwanie na uruchomienie środków finansowych. W okresie programowania 2007 – 2013 oś priorytetowa 4 osiągnęła duży sukces, w tym też w zakresie dywersyfikacji. Poprosił, w imieniu Samorządów Województw, aby w ramach Priorytetu 4 konkursy mogły być jak najszybciej ogłaszane. Poprosił o inwentaryzację strat w związku ze sztormem na Bałtyku.

Pani Henryka Palusińska (Wolińskie Stowarzyszenie Rybaków) zadała pytanie czy w województwie Zachodniopomorskim LRGD, które zawarły umowy o finansowanie, otrzymały pieniądze na ich funkcjonowanie.

Pan Dyrektor Janusz Wrona poinformował, iż tak jak mówił Dyrektor Tomasz Tereskiewicz, najpierw musi być uchwalony budżet a następnie zawarte umowy pomiędzy MGMTiZŚ a Urzędami Marszałkowskimi. Wówczas będzie można dokonywać wypłat.

Pani Jolanta Perkowska (MGMiZŚ) poinformowała, iż LRGD dysponują wszystkimi dokumentami dotyczącymi funkcjonowania LRGD, tj. wnioskiem o dofinansowanie, umową o dofinansowanie oraz wnioskiem o płatność. Na stronie MGMTiZŚ znajduje się cały pakiet dokumentów. Obecnie w trakcie opracowywania znajduje się wniosek o dofinansowanie dla beneficjenta końcowego. Umowa o dofinansowanie jest przygotowywana wewnętrznie w Departamencie Rybołówstwa. Wzór wniosku o płatność jest przygotowywany w ARiMR. Na tą chwilę nie zostały opublikowane dokumenty wdrożeniowe dla beneficjenta końcowego. Planowany termin publikacji tych dokumentów to luty 2017 r.

Pani Isabelle Garzon (KE) dodała, iż Polsce została przyznana czwarta co do wielkości alokacja w ramach EFMR. Sukces lub porażka EFMR w Polsce będzie oznaczać jednocześnie porażkę bądź sukces EFMR w Europie. Dodała, iż Polska jest tak samo opóźniona w kwestii uruchomienia EFMR jak inne kraje np. Francja i Włochy. Dodała, iż wkrótce nastąpi przegląd i ocena realizacji budżetu UE w ramach poszczególnych programów pomocowych. Istotne jest, iż rok 2017 r jest rokiem kiedy należy osiągać rezultaty. Zauważyła trudną sytuację jeżeli chodzi o zasoby Morza Bałtyckiego i w tym kontekście podniosła potrzebę szybkiej realizacji EFMR. Poinformowała, iż EFMR nie zabezpieczy przed skutkami złej sytuacji na Bałtyku. Zadaniem tego funduszu jest inwestowanie, adaptacja floty rybackiej i działania innowacyjne. W Polsce działają prywatne firmy w sektorze akwakultury, przetwórstwa ryb, które będą chciały inwestować. Podkreśliła istotny udział członków Komitetu Monitorującego w realizacji EFMR, którzy są w kontakcie z potencjalnymi beneficjentami.

Pan Dyrektor Janusz Wrona zapewnił, iż trwa praca nad projektami, które będą wdrażane. Podkreślił, iż 2017 jest rokiem przełomowym kiedy Program Operacyjny ruszy w pełni, gdyż zostaną

uruchomione wszystkie działania. Przywołał zasadę n+3, która może zagrozić utratą środków. Rok 2017 zmieni tempo absorpcji środków.

Pan Jerzy Wysoczański (ZRP w Ustce) wyraził pozytywne zdanie odnośnie do stanowiska Komisji Europejskiej w zakresie szybkiego oraz właściwego wydatkowania funduszy europejskich. Przypomniał, iż w październiku 2015 r. nastąpiła zmiana władzy w Polsce. Pan Jerzy Wysoczański wyraził niezadowolenie z wykorzystania środków w ramach poprzedniego okresu programowania. Zapewnił, iż Komitet Monitorujący uczyni wszystko, aby alokacja finansowa dla Polski w ramach EFRM była wydana w sposób właściwy. Zaznaczył, iż środki powinny być przeznaczone na poprawę infrastruktury portowej oraz zniwelowanie zaniechań pod kątem ochrony zasobów Morza Bałtyckiego. Pozwoli to na rozwój polskiego rybołówstwa.

Pan Jarosław Rzepa, Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego poinformował, iż w ramach osi priorytetowej 4, w okresie programowania na lata 2007 – 2013, został osiągnięty duży sukces. W województwie zachodniopomorskim utworzonych zostało 1200 miejsc pracy. Dzięki osi priorytetowej 4, wiele osób, które odeszło z zawodu rybaka, może realizować się m. in. w obszarze turystyki lub innych usług usług w rejonie zależnym od rybactwa.

Pani Anna Pyć (SPRŁ) podziękowała Pani Isabelle Garzon za głos w dyskusji. Zapewniła, iż sektor akwakultury pokłada duże oczekiwania w zakresie inwestycji w tym sektorze. Dodała, iż branża oczekuje na jak najszybsze wejście w życie Priorytetu 2. Zwróciła się z prośbą o uruchomienie pomocy finansowej w ramach Priorytetu 2.

Pan Dyrektor Janusz Wrona (MGMiZŚ) poinformował, iż Instytucja Zarządzająca dokłada wszelkich starań aby pomoc finansowa w ramach priorytetu 2 została uruchomiona jak najszybciej.

Pan Adam Jakubiak (KIPR Ustka) podziękował Pani Isabelle Garzon za udział w posiedzeniu Komitetu Monitorującego oraz dostrzeżenie problematyki połowów na Morzu Bałtyckim. Stwierdził, iż sytuacja na Bałtyku jest katastrofalna. Limity połowowe przydzielone na rok 2017 r. są limitami, które nie wystarczają na pokrycie podstawowych potrzeb ekonomicznych przedsiębiorstwa prowadzącego działalność połowową. Przeznaczenie środków finansowych w poprzednim okresie programowania na rozwój populacji foki szarej na południowym Bałtyku było chybione. Poinformował, iż 85% przedsięwziętych połowów floty przybrzeżnej zostało zniszczonych przez foki. Wyraził się negatywnie o operacjach realizowanych w perspektywie finansowej 2007 – 2013 dotyczących selektywności narzędzi połowowych w celu zachowania równowagi zasobów. Doradztwo ICES na rok 2017 r. rekomenduje obniżenie limitów dorszowych na Bałtyku Zachodnim o 90 %. Jest to skutek działań realizowanych w przeszłości. Należy w sposób realny i rzeczowy podejść do kwestii moderacji funduszy unijnych. Środowisko rybackie chce wykorzystać środki unijne na zobrazowanie faktycznego stanu zasobów ryb w Morzu Bałtyckim.

Pani Isabelle Garzon (KE) podkreśliła na czym polega reforma w ramach EFMR. Reforma EFMR miała na celu towarzyszyć reformie Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Istotnym punktem reformy jest zrównoważone wykorzystywanie zasobów morskich. KE kieruje się wynikami prac naukowych dotyczących stanu zasobów. Jeżeli zasoby się zmniejszają, podejmowane są odpowiednie środki. Jeżeli zachodzi potrzeba przeznaczenia większych środków na badania dotyczące stanu zasobów, to KE popiera te działania i środki w ramach EFMR mogą być na ten cel przeznaczone. EFMR przewiduje pomoc finansową na poprawę relacji pomiędzy rybakami a przetwórcami. Poinformowała, iż pomoc finansowa z tytułu trwałego zaprzestania działalności połowowej jest możliwa tylko w 2017 r. i nie będzie kontynuowana. Jest to pomoc dotycząca m. in. przekwalifikowania, zmiany zawodu. Dodała, iż pomoc finansowa w tym zakresie może również pochodzić z innych funduszy strukturalnych. Jeżeli w Polsce uruchomiono działania z zakresu tymczasowej i trwałej działalności połowowej, to należy też uruchomić pozostałe działania w ramach Programu Operacyjnego.

Pan Grzegorz Hałubek (pełnomocnik d/s rybołówstwa Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej) podniósł, iż Morze Bałtyckie powinno być objęte specjalną jurysdykcją prawną, ze względu na katastrofę ekologiczną. Dodał, iż sytuacja na Bałtyku spowodowana została m. in. dotychczasowym złym zarządzaniem. Znajduje to odzwierciedlenie w liście Komisarza Karmenu Vella do Ministra M. Gróbarczyka. Pan Grzegorz Hałubek przytoczył treść listu, w którym Komisarz Vella wskazuje, (...) iż po latach pogarszania się bałtyckich stad dorsza i niewłaściwych decyzji dotyczących zarządzania tymi stadami (...) jeżeli uda się wdrożyć podejście średnioterminowe, bałtyccy rybacy będą mieli szansę na rentowne połowy w przyszłości (...). Pan Grzegorz Hałubek stwierdził, iż z tym zdaniem zgadza się większość rybaków, którzy nie chcą złomować swoich jednostek, lecz chcą przeczekać trudny okres na Bałtyku, a następnie wrócić do działalności połowowej. W celu wdrożenia w życie listu Komisarza Vella, należy wydać dla Bałtyku specjalne regulacje prawne oraz znieść ograniczenia z rozporządzenia 508/2014. Komisja Europejska powinna opracować odrębne regulacje uwalniające środki finansowe dla ratowania Bałtyku. Takie środki zostały uruchomione przez Niemcy, a Dania planuje uruchomienie takich środków. Dodał, iż rybacy przygotowali pismo do Komisarza K. Vella, w którym zawarta została prośba o wprowadzenie regulacji prawnych dotyczących Morza Bałtyckiego.

Pan Andrzej Muter (NFOŚiGW) wygłosił prezentację dotyczącą Programu LIFE na rzecz środowiska morskiego (Prezentacja stanowi załącznik do protokołu).

Pani Isabelle Garzon (KE) podziękowała za przedstawienie prezentacji nt. Programu LIFE. Poinformowała, iż prezentacja dotycząca Programu LIFE po raz pierwszy została wygłoszona podczas posiedzeń Komitetu Monitorującego. Pani Garzon zauważyła, iż obecnie istotne jest wykorzystywanie wszystkich unijnych funduszy. Podkreśliła istotną rolę synergii pomiędzy funduszami, np. synergii Program LIFE z EFMR. EFMR realizuje twarde inwestycje na szeroką skalę. Natomiast, projekty z LIFE opierają się na badaniach, nauce, np. badania zasobów Morza Bałtyckiego, co umożliwi zarządzanie zasobami morskimi. Przed skorzystaniem ze środków w ramach EFMR, warto zapoznać się z projektami finansowanymi w ramach Programu LIFE, który często finansuje publiczne instytucje badawcze, również instytucje pozarządowe oraz lokalne samorządy. Program LIFE jest realizowany w UE od wielu lat. Komisja Europejska popiera starania, aby Program LIFE w większym stopniu finansował działania związane ze środowiskiem morskim. Pani Isabelle Garzon poinformowała, iż czytała dokumenty mówiące o tym, iż Program LIFE w Polsce, w porównaniu do innych państw członkowskich, był w niewielkim stopniu wykorzystywany. Dlatego też, warto w Polsce wykorzystywać Program LIFE w celu ochrony środowiska morskiego. Projekty w ramach Programu LIFE muszą leżeć w zainteresowaniu UE. Wybierane są przez KE w konkursie. Sukces Programu LIFE zapewnia wykazanie synergii tego Programu z wykorzystaniem środków w ramach innych programów.

Pan Dyrektor Janusz Wrona poinformował, iż rozporządzenie 508/2014 w sprawie EFMR stanowi m. in. o instrumentach finansowych. Temat instrumentów finansowych nie był do tej pory w kręgu zainteresowań Instytucji Zarządzającej z powodu braku podmiotów będących bezpośrednio zainteresowanych tymi instrumentami. Przetwórstwo ma jednak ograniczone możliwości korzystania ze środków unijnych w obecnym okresie programowania. Ponadto, instrumenty finansowe są jedyną możliwością wsparcia dla przedsiębiorstw działających w obszarze przetwórstwa, które nie są objęte definicją MŚP. W ramach konsultacji z KE uzyskaliśmy informację, że pomoc finansowa po roku 2020 będzie ukierunkowana na instrumenty finansowe. Stąd też zaistniała potrzeba zainteresowania się tematyką instrumentów finansowych. Pan Dyrektor J. Wrona poprosił Pana Karola Steina (MGMiZŚ) o wygłoszenie prezentacji dotyczącej tematyki instrumentów finansowych.

Pan Karol Stein (Departament Rybołówstwa MGiZŚ) wygłosił prezentację na temat instrumentów finansowych.

Pan Marcin Jodko (KIPR Ustka) stwierdził, iż podczas ubiegania się o pomoc ze środków unijnych podpisuje się deklarację, iż operacja nie jest finansowana z innych środków unijnych. Zadał pytanie,

czy w związku z tym skorzystanie z instrumentów finansowych przy jednoczesnym ubieganiu się o pomoc w ramach EFMR nie będzie się wykluczało.

Pan Karol Stein (MGMiŻS) odpowiedział, iż z zaleceń KE wynika, iż jest możliwe korzystanie jednocześnie z instrumentów finansowych oraz z pomocy w ramach EFMR.

Pani Isabelle Garzon (KE) komentując temat instrumentów finansowych dodała, iż Komisja Europejska chce wypróbować coś innowacyjnego. Doświadczenie wskazuje, iż dotacje nie są najlepszym sposobem dokonywania publicznych czy prywatnych inwestycji. W wielu przypadkach istotne jest obniżenie kosztów pożyczek. Pożyczki muszą być spłacane. Jeżeli chodzi o rozwój gospodarki, zastosowanie instrumentów finansowych kreuje więcej środków na kolejne pożyczki i tym samym kolejny rozwój. W przypadku coraz niższej inflacji i niższych stóp procentowych, instytucje finansowe biorą na siebie większe ryzyko, tym samym ze strony inwestorów inwestycja może być na szerszą skalę, niż by to miało miejsce w przypadku otrzymania dotacji. Należy odpowiednio wykorzystywać środki publiczne. Dawane są gwarancje przez instytucje finansowe, które biorą na siebie większe ryzyko finansowe. Z drugiej strony zredukowane są koszty udzielania pożyczek dzięki publicznym pieniądзом. Na tym polega też Plan Junckera dla całej Unii Europejskiej. Nie zawsze i nie wszędzie można stosować instrumenty finansowe. Są pewne warunki, które muszą być spełnione. Muszą istnieć potrzeby rynkowe i muszą być utworzone odpowiednie instytucje finansowe. Przed zastosowaniem mechanizmu instrumentów finansowych, potrzebne jest wykonanie analizy ex-ante potrzeb w zakresie instrumentów finansowych. Jest to również konieczne do zrobienia w Polsce. Przedstawicielka KE wyraziła wdzięczność za poruszenie tematu instrumentów finansowych podczas posiedzenia Komitetu Monitorującego.

Pan Ziemowit Pirtań (SPRŁ) zadał pytanie, czy można skorzystać z pomocy de minimis, w przypadku, jeżeli inwestycja jest realizowana ze środków EFMR i korzysta z maksymalnego pułapu wsparcia.

Pani Isabelle Garzon (KE) stwierdziła, iż z punktu widzenia EFMR istnieje możliwość podwójnego finansowania, co zwiększa możliwości inwestycyjne. Z jednej strony jest dotacja, a z drugiej strony istnieje możliwość zmniejszenia kosztów pożyczki. Dzięki temu zwiększa się zdolność do inwestowania.

Pan Ziemowit Pirtań (SPRŁ) dodał, iż w Polsce istniał problem z jednoczesnym korzystaniem z pomocy w ramach EFR oraz pomocy de minimis. Dodał, iż według interpretacji części instytucji w Polsce, pomoc de minimis wykluczała pomoc w ramach EFR i odwrotnie. Informacja przekazana przez KE dotycząca możliwości jednoczesnego korzystania ze środków EFMR oraz pomocy de minimis powinna być przekazana do instytucji korzystających z funduszu EFMR.

Pan Dyrektor Janusz Wrona podziękował za przybycie tak dużej liczby członków Komitetu Monitorującego na III posiedzenie KM. Dodał, iż w chwili obecnej nie będzie wyznaczany termin przyszłego posiedzenia KM. O potrzebie następnego posiedzenia KM, członkowie KM zostaną powiadomieni w terminie późniejszym.

Dyrektor Departamentu
Janusz Wrona

.....
Z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Monitorującego
Program Operacyjny „Rybnactwo i Morze”
Pan Janusz Wrona, Dyrektor Departamentu Rybnactwa

